

EVROPSKÁ KOMISE

V Bruselu dne 8.8.2012
COM(2012) 445 final

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ
o provádění Evropského energetického programu pro hospodářské oživení

{SWD(2012) 243 final}

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

o provádění Evropského energetického programu pro hospodářské oživení

1. PROVÁDĚNÍ PROGRAMU ZDÁRNĚ POKRAČUJE

Evropský energetický program pro hospodářské oživení (EEPR)¹ poskytuje finanční podporu vybraným vysoce strategickým projektům v odvětví energetiky. Prostřednictvím spolufinancování projektů pomáhá program Evropské unii k dosažení cílů v oblasti energetiky a klimatu: bezpečnost a diverzifikace dodávek energie, dokončení a řádné fungování jednotného trhu s energií a snížení emisí skleníkových plynů. Zároveň si program tím, že udržuje kapitálové výdaje v reálné ekonomice, klade za cíl stimulovat hospodářskou činnost a podporovat růst a vytváření pracovních míst.

Od loňské zprávy provádění programu EEPR pokročilo. Pro připomenutí, rok 2010 byl především ve znamení uvádění EEPR do chodu. Většina rozpočtových prostředků byla přidělena na 59 projektů v rámci těchto podprogramů: plynárenská infrastruktura (1 363 milionů EUR); elektrická infrastruktura (904 milionů EUR); větrná energie na moři (565 milionů EUR) a zachycování a ukládání uhlíku (1 000 milionů EUR). Celkově byly do konce roku 2010 uzavřeny grantové dohody a rozhodnutí na celkovou částku 3 833 milionů EUR, tj. 96,3 % celkového rozpočtu EEPR. Částka 146 milionů EUR, kterou nebylo možné ve lhůtě do 31. prosince 2010 přidělit na projekty v těchto odvětvích, byla převedena na nový finanční nástroj, Evropský fond energetické účinnosti², který se zaměřuje na investice do energetické účinnosti a obnovitelné energie.

Program EEPR byl zřízen v širším kontextu úsilí vyvíjeného na úrovni EU s cílem řešit finanční krizi, která vypukla v roce 2008, a podpořit hospodářskou obnovu. Od té doby zaznamenala Evropa dopad hospodářské krize ještě silněji, a proto zůstávají politická opatření ke stimulaci oživení nanejvýš potřebná. Vzhledem ke složitosti a rozsahu krize nelze očekávat, že by jedna politická iniciativa či výdajový program samy o sobě přinesly hospodářské oživení. Program EEPR však byl a nadále je za těchto složitých okolností užitečným nástrojem, který umožňuje pokrok v řadě klíčových investičních projektů, jimž by bez veřejného financování z prostředků EU hrozilo, že budou zpožděny, zredukovány nebo zrušeny.

Tato výroční zpráva se zaměřuje na stav provádění programu. Důkladnější analýzu dopadů programu EEPR nabízí nezávislé hodnocení v polovině období³ provedené v roce 2011. Z tohoto šetření vyplývá, že program již má díky zahájení stavebních prací a veřejným zakázkám na vybavení a meziprodukty významný dopad na reálnou ekonomiku. Z hlediska energetické politiky program konkrétně přispívá k zavádění

¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 663/2009 ze dne 13. července 2009 o zavedení programu na obnovu hospodářského oživení prostřednictvím finanční pomoci Společenství pro projekty v oblasti energetiky.

² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1233/2010 ze dne 15. prosince 2010, kterým se mění nařízení (ES) č. 663/2009.

³ http://ec.europa.eu/energy/evaluations/doc/2011_eepr_mid_term_evaluation.pdf

nízkouhlíkových technologií a zlepšení fungování vnitřních trhů s plynem a elektřinou, neboť zajišťuje propojení mezi západními a východními částmi EU, v okrajových členských státech a střední a východní Evropě, zlepšuje úložné kapacity, postupně dokončuje dvojsměrnou síť plynovodů a přibližuje „energetické ostrovy“.

Vlastní provádění projektů podporovaných prostřednictvím programu začalo již v roce 2010, ale teprve v roce 2011 nabralo na obrátkách a dosáhlo plně funkční úrovně. Jak ilustrují následující kapitoly, několik projektů je již dokončeno a mnoho dalších se úspěšně rozvíjí. V některých případech je provádění projektu náročné a postupuje pomaleji, než bylo původně plánováno. Hospodářské a právní podmínky jsou obzvláště problematické v případě podprogramu pro zachycování a ukládání uhlíku, jehož další směřování se momentálně řeší.

Společným problémem všech tří podprogramů jsou složité a zdlouhavé postupy pro udělování povolení. Výsledná právní nejistota vede ke zpoždění konečných investičních rozhodnutí. Úspěšné provádění programu EEPR vyžaduje silný závazek od všech zúčastněných stran, včetně členských států, aby se urychlily regulační a povolovací postupy. V tomto ohledu se očekává, že významná zlepšení přinese návrh Komise o hlavních směrech pro energetické infrastruktury⁴. Návrh obsahuje ustanovení k urychlení postupů pro udělování povolení prostřednictvím zavedení jediného vnitrostátního orgánu, který bude v každém členském státě postup pro udělování povolení řídit, stanovení tříleté lhůty pro rozhodnutí o povolení a zvýšení transparentnosti a účasti veřejnosti.

Navíc je pro projekty v oblasti infrastruktury v důsledku úvěrové krize a následných regulačních opatření (Basel III, Solvency II) stále obtížnější získat přístup k dlouhodobému financování. Současně je třeba počítat s nebyvalým objemem investic, neboť mnoho provozovatelů přenosových nebo přepravních soustav bude muset navýšit své investiční plány, a to někdy až trojnásobně. Návrh Komise o nástroji pro propojení Evropy⁵, meziodvětvovém fondu pro infrastruktury, má pomoci projektům získat potřebné balíčky financování. Finanční nástroje v rámci nástroje pro propojení Evropy by měly přivést nové skupiny investorů (penzijní a pojišťovací fondy) a zmírnit některá rizika, a tím pomoci organizátorům projektů v přístupu k potřebným dlouhodobým financím pro jejich projekty.

Komise důkladně monitoruje vývoj všech projektů a plnění jednotlivých důležitých etap. Pracovní dokument útvarů Komise, který doprovází tuto zprávu, dokumentuje stav provádění každého projektu. V případě zpoždění přijímá Komise opatření s cílem usnadnit provádění prostřednictvím posíleného dialogu s příjemci na základě častého podávání zpráv a kontrol na místě. Nenalezne-li se však schůdné řešení ke zmírnění zpoždění a nelze-li při provádění dosáhnout pokroku, může Komise finanční podporu daného projektu ukončit.

Evropský fond pro energetickou účinnost je v rané fázi provádění, neboť funguje teprve od července 2011. Během prvních měsíců operací se vyvíjelo velmi intenzivní

⁴ Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o hlavních směrech pro transevropské energetické infrastruktury, KOM(2011) 658 v konečném znění.

⁵ Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se vytváří nástroj pro propojení Evropy – KOM(2011) 665.

úsilí, aby se zahájila činnost fondu a určily projekty, které mají potenciál k tomu, aby mohly být z fondu financovány.

2. PLYNÁRENSKÁ A ELEKTRICKÁ INFRASTRUKTURA

2.1. Úvod

V rámci podprogramu EEPR pro infrastrukturu je podporováno 44 projektů ve třech hlavních oblastech:

- Projekty v oblasti plynárenské infrastruktury a ukládání. Infrastrukturu pro přepravu plynu a obchodování s plynem v celé EU je třeba dále integrovat vytvořením chybějících propojení mezi členskými státy a odstraněním překážek v rámci jednotlivých zemí. Zabezpečení dodávek vyžaduje integrovanou energetickou síť v rámci EU, jakož i další diverzifikaci energetických zdrojů a tras EU, včetně zkapalněného zemního plynu (LNG).
- Projekty v oblasti zpětného toku plynu. Tato linie činností má počátek v roce 2009, kdy nastala krize v dodávkách plynu následkem přerušení toků pocházejících z Ruska přes Ukrajinu. Většina členských států ze střední a východní Evropy zůstala bez plynu, a to nikoli vinou nedostatku plynu v Evropě, ale protože stávající infrastruktury postrádaly technické vybavení a kapacity pro obrácení toků plynu ze směru východ–západ směrem na západ–východ.
- Projekty elektrické infrastruktury. Integrace rostoucí nabídky elektřiny z obnovitelných zdrojů, vysoké standardy spolehlivosti a bezpečnosti systémů a dostupné ceny energie vyžadují obrovské investice do nové infrastruktury. Některé členské státy navíc stále zůstávají „energetickými ostrovy“ kvůli špatnému spojení se svými sousedy a vnitřním trhem s energií.

Projekty jsou prováděny provozovateli přenosových soustav v každém členském státě nebo organizátory projektů. Průměrná délka projektů je 3–5 let. Byla vyčleněna částka ve výši 2,268 miliardy EUR, z níž přibližně 586 milionů EUR, tj. 25,9 %, již bylo vyplaceno příjemcům před koncem března 2012. Dlužno zdůraznit, že žádné platby nelze provést, dokud projekty nezískají ekologické povolení. V zájmu ochrany finančních zájmů EU budou navíc platby provedeny teprve tehdy, když se organizátoři projektů prostřednictvím konečného investičního rozhodnutí zavážou k provedení projektu.

2.2. Dosavadní pokrok

2.2.1. Projekty dokončené v roce 2011

Z celkového počtu 44 projektů spolufinancovaných z programu bylo na začátku roku 2012 dokončeno těchto 13 (30 %):

- dvě propojení plynárenské sítě poprvé spojující Maďarsko jak s Chorvatskem, tak s Rumunskem, a podporující integraci trhu a rozvoj příslušného regionu;

- posílení sítě belgických plynovodů na ose Německo–Spojené království, které rovněž dává možnost zpětného toku od hranic Nizozemsko/Německo do Zeebrugge v Belgii a směrem do Spojeného království;
- sedm projektů zpětného toku plynu, čtyři z nich v Rakousku, dva na Slovensku a jeden v České republice. Projekty poskytují lepší přístup k rakouským úložištím v Baumgartenu pro všechny sousední země;
- dvě elektroenergetická propojení mezi Portugalskem a Španělskem, která zlepšují fungování iberského trhu s elektřinou a integraci obnovitelných zdrojů energie;
- jedno elektroenergetické propojení mezi Rakouskem a Maďarskem, které zajišťuje značnou dodatečnou přenosovou kapacitu na přetíženém směru jih-jih a umožňuje tak další integraci trhu a obchod.

2.2.2. Pokrok v rámci probíhajících projektů

Ze zbývajících projektů probíhá 18 (10 v případě zemního plynu a 8 v případě elektřiny) podle harmonogramu (40 %). Byla provedena nabídková řízení a stavební práce, podporuje se růst a vytváření pracovních míst prostřednictvím nákupu kabelů, potrubí, kompresorových stanic a dalšího zařízení.

V případě zemního plynu provádění projektu výrazně pokročilo v těchto třech evropských regionech:

- pěti projektů v *oblasti Baltského moře* (Polsko, Dánsko, Litva a Lotyšsko)
- dva projekty ve *střední a východní Evropě* (Slovinsko a Česká republika)
- tři projekty v *západní Evropě* (Belgie, Francie a Španělsko).

Pokud jde o elektřinu, bylo dosaženo pokroku při provádění projektů v těchto dvou oblastech:

- tři propojené projekty v *oblasti Baltského moře* (Estonsko, Lotyšsko, Finsko a Švédsko)
- pět projektů v *západní Evropě* (Německo, Irsko, Spojené království, Francie, Španělsko, Itálie a Malta).

Nakonec pouze 13 projektů ze 44 (30 %) probíhá pomaleji, než se původně očekávalo, a to z důvodů technických, regulačních a obchodních obtíží. V tomto případě organizátoři projektů požádali v průměru o osmnáctiměsíční prodloužení prováděcího období.

Obtíže při dokončování obchodních dohod pro dodávky zemního plynu jsou příčinou zpoždění tří významných projektů s cílem diverzifikovat dovoz plynu do EU prostřednictvím nových tras a nových zdrojů: „Galsi“ z Alžírsko do Itálie, „Poseidon“ z Řecka do Itálie a „Nabucco“ z Turecka do Rakouska přivádějící nový zemní plyn z kaspické oblasti, nové protistrany (Ázerbájdžán, Turkmenistán) a případně irácký zemní plyn. Podpora nabízená prostřednictvím programu EEPR pro

tyto projekty byla nezbytná k zajištění konečného investičního rozhodnutí, které v konečném důsledku závisí na rozhodnutí výrobců plynu dopravovat plyn prostřednictvím těchto potrubí. Jednání za účelem dosažení takových rozhodnutí stále probíhají⁶ a lze doufat, že by rozhodnutí mohla být přijata v průběhu letošního roku. Jakýkoli náznak oslabení podpory ze strany EU pro tyto projekty by v této době intenzivních obchodních jednání vyslalo výrobcům plynu špatný signál.

V ostatních případech se ukázalo, že nabídková řízení jsou složitější, než se původně předpokládalo, a to z technických důvodů. Platí to zejména u tří projektů: propojení mezi Bulharskem a Rumunskem, propojení mezi Itálií a Maltou a projekt zpětného toku v Portugalsku. Dalším významným faktorem zdržení provádění několika projektů je udělování správních povolení, a to zejména u projektů zpětného toku v Polsku a České republice. Některé projekty se zdržely kvůli regulačním aspektům nebo poklesu zájmu na trhu kvůli hospodářskému zpomalení, což je, jak se zdá, případ projektů zpětného toku v Rumunsku a Maďarsku, rozšiřování úložiště plynu v České republice v obci Tvrdonice a propojení mezi Maďarskem a Slovenskem. Propojení mezi Bulharskem a Řeckem, které je vysoce důležité pro zabezpečení dodávek v regionu, se opozdilo kvůli legislativním změnám v Bulharsku.

2.3. Závěr

Během druhého roku provádění vykázaly dobré výsledky projekty v oblasti elektrické a plynárenské infrastruktury, a to zejména projekty zpětného toku plynu, kde je dokončeno a v provozu celkově 13 projektů. Velká většina projektů, 31 ze 44 neboli 70 %, je buď dokončena nebo se vyvíjí podle plánu.

Z celkového pohledu program EEPK konkrétně zlepšuje způsob fungování vnitřního trhu tím, že zajišťuje propojení mezi západními a východními částmi EU a zlepšuje zabezpečení dodávek do příslušných zemí a regionů.⁷ Program EEPK dává plynárenské infrastruktuře vsutku evropský rozměr, umožňuje rychlejší a účinnější provádění třetího balíčku pro vnitřní trh a nařízení o bezpečnosti dodávek zemního plynu⁸. Byly provedeny některé významné kroky kupředu: projekty zpětného toku plynu jsou v provozu a umožnily předejít krizi dodávek plynu během nedávného chladného období v únoru 2012. Silná podpora programu EEPK pro projekty jižního koridoru pro přepravu plynu napomohla při jednáních s dodavatelskými zeměmi, která se zintenzivňují. Podporované projekty v oblasti elektrické infrastruktury dávají silný impuls pro dokončení vnitřního trhu za plné účasti všech částí Evropské unie a přinášejí zásadní zlepšení v oblasti bezpečnosti dodávek do příslušných zemí a regionů. Projekty elektrické sítě přispějí k integraci elektřiny vyrobené z obnovitelných zdrojů. Dokončení celoevropského energetického infrastrukturního systému úspěšně pokračuje i díky odstranění překážek a postupující integraci „energetických ostrovů“, jako jsou např. tři pobaltské státy, Iberský poloostrov, Irsko, Sicílie a Malta. Program navíc urychlil provádění projektů prostřednictvím

⁶ V případě projektu „Poseidon“ byla jednání s investorem z oblasti Shah Deniz 2 v nedávné době přerušena a sponzoři projektu zvažují jiné zdroje dodávek, které se nabízejí v oblasti Kaspického moře a Středního východu.

⁷ Důkladná analýza modelu trhu s plynem pro Podunají vypracovaná Regionálním výzkumným centrem energetiky ukazuje výhody vyplývající z daných propojení a jejich dopad na snížení cen zemního plynu v regionu potenciálně až o 6 %. (Zkoumanými projekty jsou kupříkladu propojení HU–SK, propojení BG–EL a polský projekt LNG.) Více informací: http://www.rekk.eu/images/stories/letoltheto/kaderjak_drgmm_ep_20120620_v2.pdf

⁸ Nařízení (EU) č. 994/2010 ze dne 10. října 2010. Úř. věst. EU L 295 ze dne 12.11.2010.

financování specifických opatření a stavebních prací, pomohl organizátorům projektů získat dodatečné financování ze strany finančních institucí a pomohl velkému počtu projektů, které čelily vážným problémům, pokud jde o získání ekologického povolení, získat prioritu u vnitrostátních správ.

K dnešnímu dni se předpokládá, že většina z 31 probíhajících projektů by měla být dokončena v průběhu let 2012–13, přičemž jen několik projektů bude probíhat až do roku 2017 vzhledem k technickým, právním a obchodním problémům, jimž čelí.

3. VĚTRNÁ ENERGIE NA MOŘI

3.1. Úvod

Podprogram EEPR pro větrnou energii na moři se skládá ze dvou hlavních oblastí činnosti:

- podpora rozsáhlého testování, výroby a využití inovačních turbín a základních struktur na moři,
- podpora rozvoje modulových řešení pro integraci velkého množství větrné energie do sítě výroby elektřiny.

Příjemci grantů zahrnují společnosti vývoje projektů, inženýrské společnosti, výrobce obnovitelné energie a provozovatele přenosových soustav. Celá dostupná částka programu EEPR ve výši 565 milionů EUR byla přidělena a platby pro všech devět projektů dosáhly na konci března 2012 celkové výše 189 milionů EUR.

3.2. Stav projektů větrné energie na moři

Stav provádění projektů je dosti nejednotný: jeden projekt je již dokončen, další se zdárně připravují, ale některé se potýkají s velkým zpožděním.

3.2.1. Turbíny a struktury na moři (šest projektů)

Prostřednictvím grantů EEPR je nyní zajištěna instalace první velké (400 MW) větrné elektrárny na moři daleko od pobřeží (více než 100 km) a v hlubokých vodách (více než 40 m). Peníze z programu EEPR posloužily vybraným projektům k získání potřebných úvěrů od bankovních konsorcií, aby mohly dosáhnout finanční závěrky. Opatření EEPR v případě Thornton Bank v Belgii byla dokončena v září 2011.

Čtyři německé projekty větrných elektráren jsou již všechny ve výrobě a/nebo ve fázi instalace. První elektřina vyrobená z větrných zdrojů na moři prostřednictvím infrastruktury spolufinancované programem EEPR již byla integrována do německé sítě na podzim roku 2010. Tyto projekty se celkově velmi dobře rozvíjejí, ale oproti původnímu plánování vykazují určitá zpoždění. Tato zpoždění mají tři hlavní důvody: zpoždění zaručené distribuční soustavy, zpoždění postupu pro udělování povolení a zpoždění z technických důvodů (kvalitativní nedostatky ve výrobě a nepříznivé povětrnostní podmínky). V důsledku byl již formálně pozměněn harmonogram provádění jednoho projektu (Bard I) prostřednictvím změny grantové dohody a očekává se, že o prodloužení trvání grantové dohody z jednoho na dva roky bude požádáno i v případě ostatních projektů.

S výraznějším zpožděním se potýká projekt instalace zkušebního střediska zaměřeného na technologii pro větrnou energii na moři u Aberdeenu (UK). Bylo zapotřebí zajistit vhodnou strukturu společnosti se zapojením více příjemců, aby bylo možné spojit obchodní větrnou elektrárnu s testovacím zařízením. Postup pro udělování povolení navíc trvá déle, než se očekávalo.

3.2.2. *Větrná síť na moři (tři projekty)*

Tři projekty větrných sítí na moři s cílem zavést inovativní technologie pro integraci elektřiny získané z větrné energie na moři (vysokonapěťové zdroje stejnosměrného napětí – regulované zdroje napětí) jsou méně rozvinuté. Hlavním cílem těchto projektů je poskytnout první základní stavební kameny pro evropskou síť na moři. Dosahují vysoké úrovně složitosti, a to nejen z technologického, ale i z regulačního a obchodního hlediska. Zpoždění, pokud jde o rozhodnutí o spolufinancování vnitrostátními regulačními orgány, znamenají nutnost změnit harmonogram těchto projektů a vyžadují prodloužení trvání projektu až do období 2016–2018. Navzdory těmto obtížím byly ale v rámci projektů na integraci větrné sítě učiněny v roce 2011 významné kroky, upřesnily se jejich obchodní cíle, vymezily optimální trasy pro kabely a stanovily technické specifikace propojení modulů.

3.3. **Závěry**

Podpora z programu EEPR na projekty „turbín a struktur“ umožní přímo zvýšit kapacitu výroby elektřiny bez emisí uhlíku o 1 500 MW a některé projekty již částečně tento výsledek naplňují. Projekty EEPR také přinášejí důležité poznatky, které umožňují např. zkrácení výrobní doby u základen na moři a zkrácení doby instalace základen.

V některých případech je provádění projektu náročné a postupuje pomalu. Včasné provedení opatření EEPR závisí do značné míry na rychlém průběhu postupů pro udělování povolení. Klíčové jsou i další rámcové podmínky, jako jsou záruky, že větrné elektrárny na moři získají připojení k síti.

V případě projektů integrace větrné sítě je zásadní překážkou, kterou je třeba překonat před přijetím konečných investičních rozhodnutí, udělování licencí větrným elektrárnám, jež mají být připojeny, jakož i spolufinancování, které je třeba získat prostřednictvím regulačních orgánů.

4. **PROJEKTY ZAMĚŘENÉ NA ZACHYCOVÁNÍ A UKLÁDÁNÍ UHLÍKU (CCS)**

4.1. **Úvod**

Dosažení náročných cílů politik EU v oblasti energie a klimatu, zejména pokud jde o dekarbonizaci energetických systémů do roku 2050, vyžaduje využívání nízkouhlíkových technologií, včetně zachycování a ukládání uhlíku (CCS). EEPR se v souladu se strategickým plánem pro energetické technologie (SET) zaměřuje na demonstraci integrovaných projektů CCS s cílem dosáhnout u této technologie do konce desetiletí komerční životaschopnosti. Program poskytuje finanční podporu ve výši 1 miliardy EUR na šest projektů v odvětví výroby elektrické energie, z níž bylo počínaje březnem 2012 již 392 milionů EUR vyplaceno příjemcům. Vybrané

projekty zahrnují tři různé technologie zachycování CO₂, jakož i různé koncepce pevninského a mimopevninského ukládání CO₂: uhlovodíková pole (s lepším vytěžením ložisek ropy i bez něj) a hlubinné zásobníky slané vody. Tento přístup uznává, že integrované projekty CCS představují novou technologickou výzvu a jejich demonstrace vyžaduje řešení řady technických, hospodářských a právních úkolů. Koordinátorem projektů jsou veřejné služby nebo energetické společnosti. Ostatní příjemci zahrnují společnosti působící v oblasti přenosu energií, dodavatele zařízení a výzkumné ústavy.

4.2. Stav projektů CCS

EEPR umožnil rychlý začátek všech šesti projektů (v Německu, Spojeném království, Itálii, Nizozemsku, Polsku a Španělsku). Pro jeden z těchto projektů EEPR bylo přínosem získání vnitrostátních finančních prostředků. V oblasti povolování zahájil program EEPR cílený dialog a spolupráci s orgány a místními obyvateli. Je možné, že některé projekty také pomohly urychlit vlastní provádění právního rámce na úrovni členských států. Dosud provedené podrobné inženýrské studie poskytly veřejným službám zasvěcený přehled o budoucím fungování integrovaného zařízení na zachycování a ukládání oxidů uhlíku. Charakterizace práce v konkrétních geologických úložištích vedla také k určení vhodných míst pro stálé a bezpečné ukládání CO₂.

Podprogram CCS vyžaduje u projektů povinnost výměny zkušeností a osvědčených postupů; tato povinnost se konkretizovala zavedením sítě projektů CCS. Stejně jako již v roce 2010 zveřejnila síť v roce 2011 veřejné shrnutí zkušeností získaných z projektů na ukládání CO₂, zapojení veřejnosti a udělování povolení.

V roce 2011 většina projektů dokončila studie inženýrských projektů (*Front-End Engineering Design – FEED*) pro jednotky zachycování, včetně předvýběru dodavatele zařízení, což je poslední technický krok před zahájením provozu. Práce na charakterizaci vybraných úložišť pokračovala společně s rozvojem optimální dopravní trasy pro CO₂.

Navzdory těmto pozitivním krokům čelí podprogram CCS jako celek některým závažným regulačním a hospodářským nejistotám, které mohou ohrozit jeho úspěšné provádění. Skutečnost, že žádný z projektů dosud nepřijal konečné investiční rozhodnutí, dokládá trvalou obtíž. První projekt, u něž se očekává, že bude připraven k přijetí konečného rozhodnutí o investicích (do konce září 2012), je v Nizozemsku. U ostatních se přijetí rozhodnutí o investicích neočekává dříve než v roce 2013. Tato etapa se zdržela z řady důvodů, mimo jiné: nebyla dosud zajištěna všechna povolení; nebyla dosud dokončena charakterizace úložišť; je třeba dokončit finanční strukturu. Vzhledem k nízkým cenám uhlíku v rámci systému obchodování s emisemi nejsou krátkodobé a střednědobé analýzy nákladů a přínosů pro CCS atraktivní a také se zvýšily odhadované provozní náklady na zařízení. Vzhledem ke stávajícím hospodářským okolnostem se projekty rovněž potýkají s narůstajícími obtížemi v přístupu k financím.

Počátkem roku 2012 byl přerušen projekt EEPR v německém Jaenschwalde. Kromě toho, že čelil nesouhlasu veřejnosti, pokud jde o potenciální úložiště, došli organizátoři projektu k závěru, že značné prodlevy Německa v provádění směrnice

o CCS by neumožnily získat nezbytná povolení k ukládání CO₂ v plánovaném termínu.

S ohledem na tyto obtížné okolnosti se zdá, že budoucnost CCS stojí na křižovatce. Komise podrobně debatuje se zúčastněnými stranami CCS a organizátory projektů o nejvhodnějším pokračování podpory ze strany EU pro toto strategicky důležité odvětví, jakož i o nejlepším možném využití prostředků fondu EEPR v případě projektů, které přijmou pozitivní konečné investiční rozhodnutí.

4.3. Závěry

Pokroku bylo dosaženo při dokončování podrobných technických studií pro jednotky zachycování a, v menší míře, validaci úložišť.

Nicméně po druhém roce provádění se podprogram CCS ocitl na rozcestí: jeden projekt byl zrušen a žádný ze zbývajících pěti dosud nepřijal konečné investiční rozhodnutí. Tato zpoždění mají několik příčin: dosud nebyla zajištěna všechna povolení; dosud nebyla dokončena charakterizace úložišť; je třeba dokončit finanční strukturu.

V důsledku toho většina zařízení pravděpodobně odloží provoz až na období 2016/2017. CCS představuje novou činnost, která kromě ověření technických a hospodářských hledisek musí rovněž dodržovat nové regulační rámce (např. pro ukládání CO₂). Průmysl a členské státy budou muset vyvinout větší úsilí, má-li se v případě těchto projektů zmírnit zpoždění související s regulačními a finančními aspekty.

5. EVROPSKÝ FOND PRO ENERGETICKOU ÚČINNOST (EEE–F)

5.1. Charakteristiky a cíle fondu

Nařízení (EU) č. 1233/2009 stanoví vytvoření finančního nástroje na podporu energetické účinnosti a investic do decentralizovaných zdrojů obnovitelné energie. Nařízení vyčleňuje na tento nový nástroj částku ve výši přibližně 146,3 milionu EUR, která odpovídá položkám závazků v rámci EEPR, jež nebyly využity ke dni 31. prosince 2010.

Po vstupu pozměněného nařízení o EEPR v platnost pověřila Komise Evropskou investiční banku (EIB) úkolem vytvořit investiční fond a zahájit jeho provoz. Za tímto účelem byla v březnu 2011 podepsána pověřovací dohoda mezi Komisí a Evropskou investiční bankou. „Nástroj“ má podobu investičního fondu s názvem Evropský fond pro energetickou účinnost (EEE–F)⁹, technické pomoci a činnosti v oblasti zvyšování povědomí. Fond je vybaven kapitálem ve výši 265 milionů EUR, na něž EU přispěla částkou ve výši 125 milionů EUR. Další zakládající partneři přispěli takto: EIB 75 milionů EUR, Cassa Depositi e Prestiti (CDP) 60 milionů EUR a Deutsche Bank 5 milionů EUR. Kromě poskytnutí kapitálu na fond přispívá EU částkou 20 milionů EUR na technickou pomoc a 1,3 milionu EUR na činnosti v oblasti zvyšování povědomí. Účast na fondu je otevřená i pro další finanční instituce, které mohou mít zájem se zapojit.

⁹ EEE-F SA je strukturovaný finanční nástroj (SICAV-FIS podle lucemburského práva).

V souladu se strategií Evropa 2020 pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění fond EEE–F doplňuje a podporuje současný politický rámec pro energetickou účinnost, zejména plán energetické účinnosti 2011¹⁰ a návrh směrnice o energetické účinnosti¹¹.

Fond investuje do úsporných opatření a opatření v oblasti energetické účinnosti (70 %), projektů obnovitelné energie (20 %) a ekologické městské dopravy (10 %) se zaměřením na investice do městského prostředí. Příjemci nástroje jsou místní, regionální a v opodstatněných případech i celostátní veřejné orgány, jakož i veřejné či soukromé subjekty jednající v zastoupení veřejných orgánů.

Fond nabízí různé druhy dluhových a kapitálových nástrojů¹² přizpůsobených struktuře a potřebám projektů. Zejména může poskytovat tyto druhy finančních služeb: střednědobé a dlouhodobé přednostní úvěry, podřízené půjčky, investice do překlenovacích dluhů, záruky investování do vlastního a kvazivlastního kapitálu nebo forfaiting¹³. Složka technické pomoci poskytuje organizátorům projektu finanční podporu formou grantů na pomoc při strukturaci projektů a přípravě žádostí pro fond.

Fond EEE–F byl zřízen, aby pomohl odstranit hlavní tržní překážky energetické účinnosti: nedostatek přizpůsobeného financování, nízká důvěra trhu v tyto investice a vysoké kapitálové náklady na rozvoj projektů. Fond má tak za cíl financovat konkrétní replikovatelné „majákové projekty“ a prokázat finanční životaschopnost investic do energetické účinnosti tím, že poskytne na míru přizpůsobené finanční prostředky, které trh v současnosti nenabízí, zejména na podporu rozvoje společností poskytujících energetické služby a k získání dodatečných soukromých finančních prostředků.

5.2. Dosavadní pokrok

Po podpisu pověřovací dohody provedla EIB promptně všechny nezbytné právní kroky potřebné k tomu, aby mohl být fond založen a začal fungovat. Provoz byl zahájen dne 1. července 2011. Deutsche Bank, vybraná jako správce fondu, nejprve učinila řadu komunikačních a marketingových kroků, aby fond představila, přilákala projekty a navázala cenné kontakty s obcemi, místními orgány a rovněž potenciálními investory v zájmu budoucího rozšíření fondu. V této souvislosti byly vytvořeny internetové stránky www.eeef.eu a byl zprovozněn internetový nástroj pro předkládání projektů s cílem usnadnit interakci mezi správcem fondu a žadateli. Pokud jde o složku technické pomoci, její správou byl ze strany EIB pověřen správce fondu a již probíhá zkoumání prvních žádostí.

Během prvních měsíců činnosti fondu obce, společnosti poskytující energetické služby a další subjekty jednající v zastoupení veřejných orgánů předložily správci fondu velký počet návrhů na projekty v oblasti kombinované výroby elektřiny a

¹⁰ KOM(2011) 109, 8.3.2011.

¹¹ KOM(2011) 370, 22.6.2011.

¹² EEE–F neposkytuje dotace nebo subvencované úrokové sazby (zvýhodněné půjčky). Tyto finanční pobídky nejsou považovány za vhodné pro projekty vytvářející dostatečný příjem na to, aby byly finančně životaschopné.

¹³ Režim forfaitingu spočívá v prodeji budoucích pohledávek (úspory energie) za diskontní sazby. Režimy forfaitingu v rámci EEE–F jsou dále zajištěny prostřednictvím smluv o energetické účinnosti, které slouží jako záruka.

tepla, veřejného osvětlení, dálkového vytápění a modernizace budov. Několik slibných projektů je předmětem podrobného posouzení a připravují se první smlouvy. Stejně jako v případě ostatních finančních nástrojů vyžaduje mnoho předem vybraných projektů dlouhé postupy zadávání veřejných zakázek a složité vypracování smluv. První projekty sehraji pilotní roli a podpoří zejména struktury společností poskytujících energetické služby. V této souvislosti byla vypracována standardní forfaitingová smlouva na služby založené na energetické účinnosti, která usnadní rozvoj a replikaci inovativních dohod se společnostmi poskytujícími energetické služby.

Očekává se, že po typickém zaváděcím období se objeví další projekty. Do června 2013, jak požaduje nařízení č. 1233/2010, podá Komise zprávu Evropskému parlamentu a Radě o pokroku a možném budoucím rozvoji fondu.